

Матеріали для дистанційного навчання

Дисципліна: Історія стародавнього Риму

Спеціальність: 035 Філологія

Спеціалізація: 035.08 Класичні мови та літератури (переклад включно)

Курс II

Семестр II

Лектор: к.і.н., асист. В. Л. Гуменний

Практичні: к.і.н., доц. Я. В. Погоральський

Усі консультації здійснюються для студентів у будь-який час в дистанційному форматі

e-mail: hviterant@gmail.com

месенджер: <https://www.facebook.com/v.humenny>

Додаткові матеріали будуть надіслані ел. поштою, та з'являтимуться в онлайн-рідерах та у створеному відповідному курсі у сервісі «Google Classroom».

Перевірка виконання завдань та опрацювання матеріалу здійснюється шляхом підготовки студентами письмових робіт у ел. вигляді, та проведенням тематичного тестування, після закінчення карантину.

Теми для самостійного опрацювання:

Рання Римська імперія (принципат) в I-II ст. н.е.

Правління династії Юліїв-Клавдіїв. Виникнення принципату. Принципат Октавіана Августа. Внутрішня політика принцепса. Реорганізація армії. Зовнішня політика імперії в добу правління Августа. Соціальна політика та пропаганда. Повстання паннонських та рейнських легіонів. Правління Тіберія. Соціально-економічна політика імператора. Прихід до влади Гая Калігули. Принципат Клавдія. Завоювання Британії. Правління Нерона. Громадянська війна 68-69 рр. Правління династії Флавіїв. Юдейська війна. Соціально-економічна політика Флавіїв. Виверження Везувія. Помпеї, Геркуланум та Стабії. Правління Доміціана. Правління династії Антонінів. Завоювання Траяна. Реформи Адріана. Завершення створення державного бюрократичного апарату. Союз імператора та сенату у правління Антоніна Пія. Маркоманські війни. Правління Коммода.

Соціально-економічний розвиток імперії у I-II ст. н.е. Зміна соціальної структури. Внутрішня торгівля. Міста та шляхи. Ремесло та його розвиток. Муніципальний лад. Державний лад та армія.

Римська культура, повсякдення та релігійне життя доби імперії. Виникнення християнства.

Особливості розвитку давньоримської культури. Римська міфологія та релігія. Обрядовий бік римської релігії. Римське право. Риторика Римська проза та наукова література Римська поезія. Архітектура та образотворче мистецтво. Загальна характеристика періоду. "Золотий період" римської літератури і мистецтва Пластичні мистецтва, наука та філософія. Будівництво, література, мистецтво та театр. Історія та розвиток географії. Побут та повсякденне життя римлян. Римська сім'я та системи виховання. Римське право і його цивілізаційна роль.

Криза полісної релігії та релігійно-містичні настрої в римському суспільстві в I-II ст. Есхатологічні вчення на Заході і Сході. Новозавітна традиція. Ісус Христос та поява християнства. Перші християнські общини.

Рекомендована література для опрацювання:**Базова**

- История Древнего Рима / В.И. Кузищин, И.Л. Маяк, И.А. Гвоздева и др.; Под ред. В.И. Кузищина.— 4-е изд., перераб. и доп.— М.: Высш. шк., 2000.
- Ковалев С.И. История Рима. Курс лекций. Изд-е 2-е, испр. и доп. Под ред. проф. Э.Д. Фролова. — Л.: Издательство Ленинградского университета, 1986.
- Машкин Н.А. История древнего Рима. Учебник. — М.: Высшая школа, 2006.
- Петречко О. М. Історія Стародавнього Риму. — Дрогобич, 2017.
- История древнего мира. Под ред. И. М. Дьяконова, В. Д. Нероновой, И. С. Свенцицкой. Изд. 3-е, исправленное и дополненное. Т. 1-3. М.: Наука: Главная редакция восточной литературы, 1989.
- Гроссман Ю. М., Лісовий І. А. Історія Стародавнього світу: практикум. Львів, 1985.
- Beard M. SPQR: A History of Ancient Rome. Liveright, 2016.
- A Companion to the Roman Empire (Blackwell Companions to the Ancient World) / Ed. David S. Potter. Wiley-Blackwell, 2007.
- A Companion to the Roman Army / Ed. Paul Erdkamp. Wiley-Blackwell, 2007.
- The Cambridge Companion to the Roman Economy / Ed. Walter Scheidel. Cambridge University Press, 2012.
- Ziółkowski A. Historia Rzymu. Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 2004.

Допоміжна:

- Бандровський О. Г. Римський менталітет та завдання зовнішньої політики Римської імперії в I-II ст. н.е. (дискурс греко- та латиномовних історичних традицій) // *Carpatica - Карпатика - Ужгород*, 2008. - Вип. 37.
- Бандровський О. Г. Зовнішня політика Римської імперії у I ст. н. е за творами Тацита // *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія Історія.* - Дрогобич, 2005. - №. 16.
- Бандровський О. Г. Формування зовнішньополітичного курсу римської Імперії в кінці I ст. до н.е. // *Карпатика.* - Ужгород, 2010. - Вип. 39.
- Бандровський О. Г. Зовнішня політика Римської імперії в добу правління імператора Траяна (за даними Діона Кассія). - *Carpatica - Карпатика.* - Ужгород, 2002. - Вип. 15.
- Культура Древнего Рима. Т.1-2. М., 1983
- Кнабе Г. С. Корнелий Тацит. М., 1981.
- Машкин Н. А. Принципат Августа. М.-Л., 1949.
- Петречко О. Суспільно-політичний розвиток Римської імперії у I-на поч. III ст. н.е.: від «відновленої» Республіки до сенатської монархії. Львів, 2009.
- Сергеев И. Римская империя в III веке нашей эры. Проблемы социально-политической истории. Х., 1999.
- Токарев А. Становление официальной идеологии принципата Октавиана Августа. Х., 2011.
- Штаерман Е. М. Социальные основы религии Древнего Рима. М., 1987.
- Штаерман Е. М. Религия и мораль угнетенных классов Римской империи. М., 1961.
- Levick B. M. Imperial Control of the Elections under the Early Principate: *Commendatio, Suffragatio, and «Nominatio»* // *Historia.* 1967. Bd. 16. Hft. 2. P. 207–230.
- Millar F. *Rome, the Greek World, and the East.* Vol. 1-3. / Ed. Hannah M. Cotton, Guy M. Rogers. L., 2002-2006.
- Millar F. *The Emperor in the Roman World (31 B.C. – A.D. 337).* Ithaka; N. Y., 1977.
- Rüpke J. *Die Religion der Römer.* München, 2001.
- Severy B. *Augustus and the Family at the Birth of the Roman Empire.* N. Y.; L., 2003.
- Sherwin-White A. N. *The Roman Citizenship,* Oxford, 1973.
- Syme R. *The Roman Revolution.* Oxford, 1939.
- Veyne P. What was a Roman Emperor? Emperor, Therefor a God // *Diogenes.* 2003. Vol. 50. No. 3. P. 3–21.

Античні джерела для читання і самостійного опрацювання (практичні заняття).

Теми:

- Рання Римська імперія: імператор, його оточення та родичі і їх політична активність (S.C. de Cn. Pisone patre, Tabula Siarensis, Decreta Pisana)

Senatus consultum de Cn. Pisone patre

<https://edh-www.adw.uni-heidelberg.de/edh/inschrift/HD030785>

Tabula Siarensis

<https://edh-www.adw.uni-heidelberg.de/edh/inschrift/HD002024>

Decreta Pisana

<https://archive.org/stream/inscriptioneslat01dessoft#page/36/mode/2up>

- Зовнішня політика Ранньої імперії за матеріалами наративної традиції (Тацит та Діон Кассій)

Cassius Dio Cocceianus, *Historiae Romanae*

<http://www.perseus.tufts.edu/hopper/searchresults?q=Cassius&redirect=true>

<https://archive.org/details/diosromanhistory06cassuoft/page/n6/mode/2up>

<https://archive.org/details/diosromanhistory07cassuoft/page/n4/mode/2up>

<https://archive.org/details/diosromanhistory08cassuoft/page/n6/mode/2up>

<https://archive.org/details/diosromanhistory09cassuoft/page/iii/mode/2up>

P. Cornelius Tacitus

<https://www.thelatinlibrary.com/tac.html>

- Повсякденне життя римської армії (читання та аналіз вибраних фрагментів P. Охуг.; P.Dura; Tabulae Vindolandenses)

P. Охуг.

<http://papyri.info/search?SERIES=P.Oxy>.

P.Dura

<http://www.papyri.info/search?SERIES=P.Dura>

Tabulae Vindolandenses

<http://vindolanda.csad.ox.ac.uk/>

<http://web.archive.org/web/20160304074123/http://vto2.classics.ox.ac.uk/>